

[trk], 2020, 1 (1): 40/58

**Nurettin Topçu'nun Eğitim Anlayışında Öğretmenin Rolü ve
İdeal Özellikleri**

**The Role and Ideal characteristics of Teacher in Nurettin
Topçu's Understanding of Education**

Harun KADIOĞLU
Öğrenci, KSÜ, Sosyal Bilimler Enstitüsü/
Student, KSU, Institute of Social Sciences/
harunkadioglu@hotmail.com, Orcid ID: 0000-0003-2052-1447

Emrah EKİCİ
Okul Müdürü, Elbistan Taşburun Ortaokulu/
School Principal, Elbistan Taşburun Middle School/
ekiciemrah38@gmail.com, Orcid ID: 0000-0001-8551-0162

Makale Bilgisi / Article Information

Makale Türü / Article Type : Araştırma Makalesi / Research Article
Geliş Tarihi / Received : 21.12.2020
Kabul Tarihi / Accepted : 27.12.2020
Yayın Tarihi / Published : 29.12.2020
Yayın Sezonu : Aralık
Pub Date Season : December

Atıf/Cite as:

İntihal /Plagiarism: Bu makale, en az iki hakem tarafından ve bir intihal programında incelenmiş intihal içermediği teyit edilmiştir. / This article has been reviewed by at least two reviewers and in a plagiarism program and has been confirmed to be free of plagiarism. <http://www.trkdergisi.com/>

Copyright © Published by Enver KAPAĞAN, Mustafa KUNDAKCI, Yılmaz BACAĞLI and Yalçın ALTAY Since 2020 – Bolu, Turkey. All rights reserved.

Nurettin Topçu'nun Eğitim Anlayışında Öğretmenin Rolü ve İdeal Özellikleri

Öz

Bu araştırmanın amacı, Nurettin Topçu'nun öğretmenlik mesleğine yüklediği misyonu ve tasvir ettiği ideal öğretmenin özelliklerini belirlemektir. Nitel olarak desenlenen araştırma, doküman incelemesi yoluyla gerçekleştirilmiş, verilerin analizinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Doküman olarak, Nurettin Topçu'nun "Türkiye'nin Maarif Davası" ve "Yarınki Türkiye" isimli eserleri esas alınmıştır. Topçu, eserlerinde toplumun gelişmesinde ve aydınlanmasında öğretmenlerin önemli bir rolü olduğunu söylemektedir. İlim sahibi olarak nitelediği öğretmenler için muallim kelimesini kullanmayı tercih eden Topçu, muallimlere önemli misyonlar yüklemekte ve bu misyonu yerine getirebilecek öğretmenlerin bazı ideal özelliklere sahip olması gerektiğini belirtmektedir. O, muallimlerin milli ve kadim değerlerle donandıklarında ideal özelliklere sahip olacaklarını ifade ederken, bu ideal özellikleri taşıyan öğretmenlerin toplumunun ilerlemesinde önemli rolleri olabileceğini vurgulamaktadır. Topçu'ya göre muallimler, öğreten, terbiye eden, yol gösteren, iyi üslup sahibi, hayatın aktörü, ruhların sanatkârı, ilmin yayıcısı, memleketin atisi, medeniyet kurucusu olan kendilerine has özellikte mukaddes bir mesleğin sahibidirler. Araştırma sonucunda, Nurettin Topçu'nun eğitim anlayışının ideal insanı var etmek amacı taşıdığı, bu ideal insanı yetiştirme sorumluluğunu da ideal özelliklere sahip öğretmenlere yüklediği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Nurettin Topçu, Eğitim, Okul, Muallimin Misyonu, İdeal Öğretmen.

The Role and Ideal characteristics of Teacher in Nurettin Topçu's Understanding of Education

Abstract

The aim of this research is to reveal the mission that Nurettin Topçu, who has opinions and suggestions on education and teaching, placed on the teaching profession and the characteristics of the ideal teacher he portrays. The study which was designed as qualitative was carried out through document review and the content analysis method was used in the analysis of the data. As documents, the works of Nurettin Topçu named as "Türkiye'nin Maarif Davası" and "Yarınki Türkiye" were based. Topçu says in his works that teachers have a significant role in the development and enlightenment of society. Topçu, who prefers to use the word "muallim" for

teachers whom he qualifies as the owners of knowledge, places important missions on them and states that teachers who can fulfill this mission must have some ideal characteristics. As he states that teachers will have ideal characteristics when equipped with national and ancient values, he emphasizes that teachers with these ideal characteristics can play a significant role in the progress of their society. According to Topçu, teachers who teaches, educates, guides, has a good style, is an actor of life, an artist of souls, a deliverer of knowledge, the future of the country, the founder of civilization, are the owners of a sacred profession of their own character. As a result of the research, it was seen that Nurettin Topçu's understanding of education aims to create an ideal person, and he also places the responsibility for raising this ideal person on teachers with ideal characteristics.

Keywords: Nurettin Topçu, Education, School, Teacher's Mission, Ideal Teacher.

1. Giriş

Eğitim, tüm bireylerin yaşamı boyunca karşı karşıya olduğu bir olgudur. İnsanın var olmasıyla birlikte aile ortamında eğitim başlar. Sesler öğrenilir, yürüme öğrenilir, konuşma öğrenilir. Genellikle çocuk ve gençlerin okul içi ya da dışı bilgi edinimi olarak görülse de aslında eğitim ve öğrenim yaşam boyu süren bir eylemdir. Türk Dil Kurumu sözlüğünde (TDK, 2019) eğitim terbiye ile eş anlamdadır. Platon'dan bugünün filozoflarına ya da en eski çağlardan postmodern zamanlara uzanan gelişim çizgisi içerisinde eğitime ilişkin tanımlamalar sürekli değişir. Dinamik bir süreç olduğu için zamanın ortamından, insanların, imkânlarından doğrudan etkilenen eğitimin tanımı ve işlevi toplumdan topluma, devirden devire farklılık gösterir (Yıldırım, 2011). Toplumların eğitime bakış açıları zamana, sosyal yapıya ve düşünür görüşlerine göre şekillenir. Eğitime bakış açısı değiştikçe öğretmenlik mesleğine bakış açıları da değişmekte, toplumların öğretmenliğe yüklediği anlam farklılaşabilmektedir.

Eğitim insanlık tarihiyle yaşıt bir faaliyettir. İstisna olmaksızın tüm toplumların tarihinde hem toplumsal anlamda hem de bireysel anlamda eğitim faaliyetleri ve bu faaliyetleri yürüten kimseleri görmek mümkündür. Başlarda eğitim faaliyetleri modern yöntemlerle ve işin uzmanları tarafından değil; eldeki imkânlar kullanılarak amatör bir şekilde evde anne-baba eliyle, ibadethanelerde din adamları eliyle, toplumsal ortamlarda ise bilge olarak kabul edilen kimseler eliyle gerçekleştirilirdi. Öğretme faaliyetini gerçekleştirenler tarihin en eski devirlerinden bu yana var olmakla birlikte, öğretmenliğin bir meslek olarak tanımlanması okul kavramının kullanılmasıyla başlamıştır. Zaman içerisinde çeşitli aşamalardan geçen öğretmenlik mesleği günümüzde profesyonel meslekler arasında yer almaktadır (Bek, 2007). Günümüzde öğretmenlik, eğitim faaliyetleri konusunda uzmanlık bilgisi ve becerisi gerektiren bir meslek olarak

değerlendirilmektedir (Şişman, 2006). Meslek olarak tanımlanan öğretmenlikle ilgili Türkiye'de geçerli olan yasal dayanak 1973 yılında çıkartılan Milli Eğitim Temel Kanunudur. Öğretmenlik mesleğinin yasal tanımı ve öğretmenlerin sahip olması gereken özellikler temel başlıklar halinde 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanununun 43. maddesine göre şu şekilde ifade edilmiştir: "Öğretmenlik, Devletin eğitim, öğretim ve bununla ilgili yönetim görevlerini üzerine alan özel bir ihtisas mesleğidir... Öğretmenlik mesleğine hazırlık genel kültür, özel alan eğitimi ve pedagojik formasyon ile sağlanır." çeşitli tanımlamalarla çerçevesi çizilen öğretmenlik, Ünal ve Ada (1999) tarafından eğitim sisteminin farklı aşamalarında öğretme ve öğrenme süreçlerini gerçekleştiren, alan uzmanlık bilgilerinin yanı sıra genel kültür ve mesleki bilgi açısından üst düzeyde niteliklere sahip kişiler tarafından gerçekleştirilen bir meslek olarak tanımlanmaktadır.

Türkiye'de öğretmenlere ilişkin bilimsel araştırma ve tartışma konuları genellikle 'öğretmen nitelikleri', 'öğretmen davranışları', 'öğretmen yeterlilikleri' gibi başlıklarından oluşmaktadır. Lortie, Türkiye'de öğretmenlere nasıl davranacaklarını öğreten kitapların ve makalelerin fazlaca bulunmasına karşılık, öğretmenlik mesleği ile ilgili bilimsel araştırmalara nadiren rastlandığına işaret etmektedir (Tan, 1996). Buna karşılık eğitimin iyi ve nitelikli olması öğretmenlik mesleğinin iyi ve nitelikli bir şekilde yetiştirilmiş insanlar tarafından gerçekleştirilmesi koşuluna bağlıdır. Öğretmenlerin niteliğinin yetiştirilen yeni nesillerin niteliğinin belirlenmesinde doğrudan etkili olacağı kuşkusuzdur. Eğitim sisteminin vazgeçilmez öğelerinden biri olan öğretmenlerin toplumun geleceğinin şekillendirilmesindeki önemi dikkate alınarak, bu mesleğe gereken önem verilmeli ve öğretmenlerin yetiştirilmesi ciddi bir mesele olarak ele alınmalıdır (Çelikten, Şanal ve Yeni, 2005). Çağımızda eğitim süreçleri bir yönüyle öğretmenden bağımsız bir değişim ve dönüşüm geçirmektedir. Ancak öğretmeni yok sayan bu değişim ve dönüşümün eğitimde temel aktörler olarak kabul edilen öğretmen ve öğrencilerin hayatlarına olumlu yansıdığını söylemek zordur (Gür, 2006). Eğitim içerisinde öğretmenin rolü nedir, gelecekte eğitimin içerisinde öğretmenin yeri var mıdır soru ve sorgulamalarının yapıldığı günümüzde öğretmen eğitime dair görüş ve planlarını uygulayan bir usta veya uzman değildir. Öğretmenler, karar vericilerin aldığı kararları uygulayan birer işçi veya teknisyen gibi tahayyül edilmektedir. Bu kısıtlı rolle, eğitim süreçlerinde etkin ve etkili olabilecek öğretmenlerin varlığı pek mümkün görünmemektedir.

Eğitimde etkili olan öğretmenler hangi niteliklere sahiptir? Bu nitelikleri tespit etmek mümkün müdür? Eğitim sürecinde etkili olabilme becerisi doğuştan mı gelmektedir, yoksa sonradan mı kazanılır? gibi sorular eğitimcileri meşgul etmektedir (Tatar, 2004). Etkili ve eğitim lideri bir öğretmenin nitelikleri, eğitim-öğretimden neler beklendiği ile çok yakından ilgilidir. Bilgi çağı diye nitelendirilen günümüzde, iyi öğretmeni "bilgi çağının öğretmeni" şeklinde ifade edip öğretmenlik mesleğine ilişkin nitelikler de bu tanıma göre belirlenebilir (Yetim ve Göktaş, 2010). Zira

çağımız eğitiminde öğretmenlerin hangi niteliklere sahip olması gerektiği, öğretmenlik mesleğinin modern anlamda profesyonel bir meslek olarak nasıl tanımlanabileceği ve bu tanımlama gerçekleştirilirken hangi kıstasların esas alınacağı gibi tartışmaları halen devam etmektedir.

Eğitim ve öğretim faaliyetlerini yerine getiren öğretmenlerin bu faaliyetleri başarı ile yürütmeleri için bazı temel donanım ve özelliklere haiz olmaları beklenir. Yetim ve Göktaş'a (2010) göre öğretmenlerin mesleki niteliklerinden bazıları; milletin milli, ahlâkî, insanî, kültürel ve tarihî değerlerini benimsemek, korumak ve geliştirmek, çocuğun ve gencin biyolojik, psikolojik ve sosyal yapısını ve gelişmesini sağlayıcı çalışmalar yapmak, öğretimde iyi öğrenim kaynaklarını kullanmak, eleştirel düşünme becerileri olmak, öğrencilerin yeteneklerini belirlemek ve onları yeteneklerine uygun alanlara yönlendirmek; pratik, yaratıcı, gerçekçi, sezgileri kuvvetli, sağduyu sahibi ve duyarlı, çocuklarla ve gençlerle yakın ve içten ilişkiler kurabilen, samimi, sempatik, güler yüzlü, coşkulu, neşeli ve mutlu, temiz, uygun, düzenli ve çekici bir biçimde giyimli, sorumluluk duygusu yüksek, eğitim ortamlarında ve toplumsal hayatın içerisinde inisiyatif alan, himaye edici ve yardımsever olmaktır. Ünal ve Ada'ya (1999) göre ise, geniş genel kültürü olmak, çeşitli roller oynayabilmek, etkinlikleri planlayıp uygulayabilmek, konu alanı bilgi ve becerisine sahip olmak, öğrencileri öğretim etkinliğinde aktif kılabilmek, öğrencilere rehberlik edebilmek, eğitimin ve okulun paydaşları ile iyi iletişim kurabilmek, öğretim materyal ve teknolojilerini iyi kullanabilmek, öğretmenlik meslek bilgisi becerisine sahip olmak ve öğrenmeyi değerlendirip ölçebilmek öğretmenlerde olması gereken bazı temel özelliklerdir. Tüm bu özellikler birlikte düşünülüp değerlendirildiğinde toplumun ve eğitim bilimcilerin gerek kişisel gerekse mesleki anlamda öğretmenlerde var olması gereken özellikler noktasında beklentilerinin yüksel olduğu söylenebilir.

1.1. Nurettin Topçu'nun Düşünce Dünyası ve Eğitime Bakışı

Eğitim bilimi ve felsefe bilimi arasında da sıkı bir ilişki vardır. Eğitim alanında felsefi akımların ve görüşlerin oldukça ciddi etkilerinin varlığından söz etmek mümkündür. Bu saiklerle araştırmada, ülkemizin yakın döneminde yetiştirdiği önemli bir sosyolog, felsefeci ve eğitimci olan Nurettin Topçu'nun öğretmenlik mesleğine ve bu mesleğin niteliklerine dair fikirlerini sistematize ederek ele almak temel dayanak olmuştur. Bu noktada, Topçu'nun eğitim ve öğretmenlikle ilgili yaklaşık altmış yıl önce ifade ettiği düşüncelerin günümüzde geçersiz olduğuyla ilgili eleştiriler yapılabilir. Okay'a (1992) göre bu eleştiriler öğretmenlik mesleğinin Sokrat'tan beri temelde değişmemiş olduğu, insan zihniyetinin, iradesinin en iyi terbiye şeklinin, o insanın iç dünyasına en uygun yaklaşım şekli bulunmasına bağlanmış olduğu düşünüldüğünde doğru bir yaklaşım olmayacaktır.

Nurettin Topçu'nun öğretmene bakışını incelemekten önce onun düşünsel dünyasını ve eğitime bakışını yorumlamak, konunun çerçevesinin doğru oturtulmasını sağlayacaktır. Bir eğitimci olmasının yanı sıra bir sosyolog ve düşünür olan Topçu'nun hangi felsefeyi yahut düşüncel akımı benimsediği, onun eğitime ve öğretmene bakışını anlamamızda bize yardımcı olacaktır. Zira eğitimde felsefe hedefleri belirlemede, belirlenen hedeflere ulaşabilmek için uygun yöntemlerin tespitinde ve uygulanmasında, bu hedeflere ulaşma oranının sınırlanmasında başvurulması gereken bir bilimdir (Sönmez, 2011). Nurettin Topçu, yıkılış dönemindeki Osmanlıyı kurtarabilmek amacıyla aydınların oluşturdukları Batıcılık, İslamcılık, Osmanlıcılık, Türkçülük gibi fikir cereyanlarının yoğun tartışıldığı bir ortamda dünyaya gelmiştir. Bu atmosfer içinde aktif bir düşünsel yaşama ilk gençlik dönemi geçiren Topçu, Türkçülük akımına yakın olan ancak vatan kavramının içerisine kültür ve dini anlayışı yerleştiren Anadoluçuluk hareketine yakın durmuştur. "Anadoluçuluk, 20. yüzyıl başlarında I. Dünya savaşından yenik çıkan ve parçalanmış Osmanlı imparatorluğundan geriye kalan Anadolu topraklarını merkeze alarak ortaya konulan yeni bir siyasi yönelim ve kimlik edinme süreci doğrultusunda benimsenen bir yaklaşım ve harekettir. Anadoluçuların yaklaşımında İslam dininin değerlerini, milliyetçiliğin kurallarına uydurma ve her ikisinin karışımından bir sentez oluşturma girişimleri, milliyetçiliği çağdaşlaşmanın karşısında bir işlev yüklenmeye itmiş ve bu işlevin Türkiye'deki sonuçlarından birisi de Anadoluçuluk olarak ortaya çıkmıştır." (Kayışlı, 2012). Topçu'nun eğitime bakışı ve öğretmene yüklediği misyonlar Anadoluçuluk anlayışı ile doğrudan ilintilidir. Çünkü Topçu, eğitimi Anadolu'nun kurtuluş reçetesi, öğretmeni de bu reçeteyi uygulayacak medeniyet inşacısı olarak görmektedir (Topçu, 1997:26,63).

Cumhuriyet'in kuruluşuyla başlayan yeni eğitim politikaları, okuma yazma seferberlikleri kültürel birtakım kırılmalara neden olmuştur. Topçu da döneminin önemli bir düşünürü olarak eğitim farklılaşmasından kaynaklanan kırılmayla meydana gelen fikri bunalımlara, eğitimin hangi amaçla yapılması gerektiği ile ilgili tartışmalara çeşitli öneriler getirmiştir (Bora, 2007). Topçu, milletin üç asırdır süren buhranlarının sorumlusu olarak kültür ve eğitim sahasındaki sorunlu alanlara işaret eder. Topçu'ya göre eğitim milletin ruhunu en ideal biçimde inşa eden bir faaliyet alanıdır. Eğitim faaliyetlerine gereken değerin verilmeyişi ise millet ruhunun yıkılışına neden olur. Milletin ruhuna rehberlik eden eğitim olduğundan, eğitimin istikameti milletin ruhunun gideceği yönü gösterir. O, her bakımdan düşmüş bir milletin düştüğü yerden kalkmasını sağlayacak olanın eğitim faaliyetlerinin merkezi olan okullar olduğuna inanır (Topçu, 1997: 41). Her alanda başarılı olmanın sırlarını araştıran ve elde ettiği pratik başarının hakikat olduğunu savunan Amerikancı eğitim anlayışının ülkemizde de etkin olduğunu belirten Topçu, bu eğitim felsefesinin amacının gençliğin eğitimini ahlaktan maddeye yöneltmek olduğunu belirtir. Cumhuriyet dönemi Türk eğitim sistemi; faydacı bir felsefi zemine ve bu felsefi zeminin eğitimdeki yansıması olan ilerlemecilik akımına

dayanır (Sönmez, 2011). Topçu, 1923'te toplanan I. Heyet-i İlmiye kongresi ve eğitim felsefecisi John Dewey'in 1924'teki raporuyla temelleri atılan pragmatik eğitim anlayışına (Efendioğlu, Berkant ve Arslantaş, 2011) karşı çıkmaktadır.

Nurettin Topçu, eğitimde idealist felsefeye yakındır. Topçu'daki ideal insan algısı idealist felsefenin değerlere bağlı insan anlayışıyla uyumaktadır. İdealist eğitim anlayışına göre değer eğitimi, öğrencinin değerli davranış kalıplarını ve bu davranış kalıplarını kullanan insan modellerini örnek alarak, onların üslubunu taklit ederek öğrenmesini amaçlamaktadır (Gutek, 2001). Topçu'nun eğitim anlayışı ideal insanı var etmeye yarayan bir araç gibidir. Eğitim uzun vadede insanda yüksek değerler oluşturmaktadır. İnsan kendisi karar verebilmeli, kendiliğinden hareket etmeli, yaratıcılığını ve aklını tam olarak kullanabilmelidir. Onun öğretmenden beklentisi de bu yöndedir. Öğretmen şahsiyet inşa edici olarak ideal bir gençliğin oluşmasında öncü olmalıdır. Topçu'nun okul anlayışında "milli" kavramı önemli bir yer tutar. Milli okul, zihniyet ve örfleriyle, metotları ve müfredatıyla, eğitim ilkeleri ve psikolojik temelleriyle hatta binasının yapı tarzıyla kendini başka milletlerinkinden ayırır. Milli okulun dört unsuru vardır: ders, öğretmen, öğrenci ve okulun kendisidir. Ders, hakikatlerin araştırılmasıdır. İlköğretimde kalp eğitimi, ortaöğretimde akıl eğitimi, yükseköğretimde ise ihtisas esas olmalıdır. Öğrenci, hakikatler peşinde koşmayı meslek edinen insandır. Halka karışan değil, halkın önünden yürüyen bir sınıf olmalıdır. İlim dışında bir şeyle meşgul olmamalıdır. Milli okulun üçüncü unsuru öğretmen olup, Topçu'nun en esaslı kabul ettiği unsurdur. Öğretmenler, öğretmenlik mesleğinin dışına çıkmayan idealist bir zümre olmalıdır. Öğretmenlik bir takım evrakları hazırlamak ya da imzalamak değildir. Öğretmen kendisini öğrencilerine feda edebilen insandır (Topçu, 1997:67,121).

Topçu, İstiklal Savaşında maddi kurtuluşu sağlayanların maarif davasında kapitülasyonlara göz yumduklarını söyler. Batı'nın kaba tekniğinin peşindeki bugünkü maarifi zavallı bir kurum olarak niteleyen Topçu, maarifin toplumu arkasından sürükleyecek iradesinin olmadığını ifade eder. Topçu'ya göre millet mektebi çökmüştür. Türk milliyetçiliğinin tarihte olduğu gibi tekrar yüceltilmesi için maarif sistemindeki düşman kuvvetlerinin varlığına son verilmelidir. Eğitim alanındaki savaşın zamanımızın istiklal savaşı (Topçu, 1997:35) olduğunu belirterek Topçu, eğitim alanındaki çalışmaların ne denli önemli olduğuna vurgu yapmıştır.

Eğitim ve öğretmenlik mesleğinin nitelikleri ile ilgili farklı görüşler ortaya konmuştur. Bilimin önemli özelliklerinden birisi de birikimli olarak ilerlemesidir (Koroğlu ve Koroğlu, 2016). Sorunu daha kapsamlı tanımlayabilmek, ortaya konulacak yeniklerin eski düşünce ve uygulamalardaki eksiklikleri barındırmaması için önceki düşüncelerin değerlendirilmesi, ele alınıp yorumlanması gerekir. Eğitim konusundaki görüş, düşünce, öneri ve uygulamaları ile ön plana çıkan Nurettin Topçu'nun fikirlerinin incelenmesi, bugünün eğitiminde öğretmenin rolüne

ilişkin bakış açısındaki sorunlarının tespitinde, teşhisinde ve çözümünde önemli rol oynayabilir. Nurettin Topçu gibi öğretmenlik mesleğinin fiili olarak içerisinde yer alan bir düşünürün eğitim ve öğretmenlikle ilgili düşüncelerinin anlaşılması eğitim politikalarına ilişkin yeni çalışmalara da ışık tutabilir.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada insanlığın ve ait oldukları toplumların geleceği olan çocuk ve gençlerin yetişmesi için çabalayan öğretmenlere yüklenen misyonun ne olduğu, öğretmenlerin hangi özelliklere sahip olması gerektiği, onların topluma katkılarının ne olacağı kendisi de bir eğitimci olan Nurettin Topçu'nun eserlerinden anlaşılmaya çalışılmıştır. "Nurettin Topçu'nun eğitim anlayışında öğretmenin önemli bir rolü var mıdır?" problemini temel alan bu araştırmanın genel amacı, Türkiye'deki eğitim sistemi ve öğretmenlik anlayışı üzerine görüş, öneri ve eserleri bulunan Nurettin Topçu'nun eğitim anlayışında öğretmenlik mesleğinin rolünün ve ideal öğretmen özelliklerinin belirlenmesidir. Bu genel amaç doğrultusunda araştırmada aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Nurettin Topçu'nun eğitim anlayışında öğretmenin rolü nedir?
2. Nurettin Topçu'ya göre öğretmenlerin sahip olması gereken temel ideal özellikler nelerdir?

2. Yöntem

2.1. Araştırmanın Modeli

Araştırma, doküman incelemesi şeklinde gerçekleştirilen nitel bir çalışmadır. (2014) göre nitel araştırma, sosyal yaşamı ve insanla ilgili problemleri kendine özgü metotlarla sorgulayarak anlamlandırma sürecidir. Araştırmada konunun kuramsal temellerinin oluşturulması aşamasında literatür taraması yapılmıştır. Araştırmanın amacı doğrultusunda doküman incelemesi modelinde genel tarama yöntemi kullanılmış, bulgular kısmında içerik çözümlemesi gerçekleştirilmiştir. Bu bağlamda araştırmada genel bir yargıya varmak için var olan kayıt ve belgeler incelenmiştir (Karasar, 2012).

2.2. Çalışma Materyali

Çalışmanın materyalini temel olarak, Nurettin Topçu'nun Türkiye'nin Maarif Davası ve Yarınki Türkiye isimli eserleri oluşturmuştur.

2.3. Verilerin Toplanması ve Analizi

Çalışma materyallerinde yer alan öğretmen niteliklerine dair bilgiler genel taramaya tabi tutularak cümleler halinde tespit edilmiş, bu veriler bir veri dosyasında toplanmış ve içerik analizi yapmak amacıyla tema ve kodlar oluşturulmuştur. İçerik analizinde amaç, toplanan verileri açıklamaya yardımcı olacak ilişkilere veya temalara ulaşmaktır. İçerik analizinde yapılan işlem temelde birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve

temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenleyerek yorumlamaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Doküman incelemesi tekniği kullanılarak toplanan veriler araştırmanın amaçlarına uygun şekilde benzer ve farklı yönleri açısından karşılaştırılmış, alt başlıklara ayrılmış, araştırmanın alt amaçlarına uygun biçimde tema, kategori ve kodlar oluşturularak düzenlenmiştir (Karasar, 2012). İçerik çözümlemesi yöntemi ile Topçu'nun çalışma materyali olarak belirlenen kitaplarında yer alan makalelerindeki öğretmene ilişkin görüşler tespit edilmiştir. Elde edilen bulgularla ilgili sonuçlar tartışılarak yorumlanmış ve önerilerde bulunulmuştur.

3. Bulgular ve Yorum

Bu bölümde, Nurettin Topçu'nun eğitim anlayışında öğretmenin rolü ile ideal öğretmen özellikleri ayrıntılı bir biçimde ele alınacaktır. Araştırmanın okunurluğunu kolaylaştırmak için araştırmanın soruları doğrultusunda bulgular sırası ile verilmiştir.

3.1. Nurettin Topçu'nun Eğitim Anlayışında Öğretmenin Rolüne İlişkin Bulgular

Topçu'nun öğretmenliğe bakışını incelemeye geçmeden önce onun uzun yıllar bıkmadan ve yakınmadan öğretmenlik yaptığını bilmemiz gerekir. Bu durumu öğrencisi İsmail Kara'nın aktardığı şu anekdottan anlıyoruz. "Yakınlarına, keşke ilk mektep hocası olsaydım, dediğini biliyorum. Bize Bursa'da bir cami imamlığı veya müezzinliği verirler mi acaba, dediğini de. Bunları düşündüğü ve söylediği zaman felsefe doçenti idi ve arkasında parlak bir akademik kariyer ve fikir adamlığı, yazarlık ve itibar vardı." (Kara, 2005). Nurettin Topçu'ya göre maarif davasının ana meselesi öğretmenlerdir. Eğitim demek öğretmen demektir. Eğitimi yapacak olan da yıkacak olan da odur (Topçu, 1997:95). Öğretmenin yükseltilmesi devletin ve toplumun yükselmesi demektir. Bundan dolayı Topçu'ya göre eğitim davasının ana karakteri olan öğretmen saygın bir konumda olmalı ve özgürce çalışma imkânı bulabilmelidir. Topçu, insanın şahsiyetini inşa eden öğretmenin, devletlerin ve medeniyetlerin yapılmasında ve yıkılmasında da en önemli unsuru oluşturduğunu düşünmektedir. Yöneticiler bilhassa Maarif Bakanlığı yöneticileri öğretmenler üzerinde otorite kurmamalı aksine onlara tabi olmalıdırlar. Ancak bu şekilde öğretmeni ilmi ve fikri hürriyeti ve bu sayede toplumun kurtuluşu sağlanmış olacaktır (Kayışlı, 2012). Topçu için eğitim ve öğretmenlik adanmışlık demektir (Topçu, 1997:67).

Topçu öğretmenlere önemli bir misyon yüklemekte birlikte kendi dönemindeki öğretmen anlayışına yönelik eleştiriler de getirir. Topçu'ya göre günümüzdeki muallim bir tekrarlatma ve ezberletme memurudur (Topçu, 1997:80). Öğretmenlerin öncelikle sadece bir memur olduğu anlayışı doğru bir anlayış değildir. Topçu'ya göre kendisine verilen görevleri gözlerini kapayarak yapan, program müfredatını sene sonuna kadar bitirebilen, hatta yalnız dersini hakkı ile kavrayan talebe yetiştirilebilen muallim vazifesinin en mühim kısmını başarabilmiş sayılmamaktadır

(Kayışlı, 2012). Öğretmenleri rutin öğretim hizmetlerini gerçekleştiren birer memurdan ayrı düşünen Topçu, onları eğitim alanında daha geniş anlamda faaliyet gösterecek olan birer eğitim neferi ve önderi olarak tahayyül etmektedir denilebilir.

Türkiye'de öğretmen yetiştiren kurumlarda, Cumhuriyet dönemi başta olmak üzere, günümüze kadar öğretmen yetiştirme sisteminde önemli değişiklikler yapılmıştır. Yapılan bu değişikliklere karşın, öğretmen yetiştirme modelimiz üzerindeki tartışmalar günümüzde de devam etmektedir (Işık, Çiltaş ve Baş, 2010). Topçu'ya göre yarınki Türk mektebinin ve yarınki Türkiye'nin temel taşı olan öğretmenler bu mesleğe nasıl girmelidir? Topçu'ya göre liselerimizin en iyi mezunları sıkı disiplinli şartlar altında altı, sekiz veya on yıllık tahsile tâbi tutulmalı, üniversite mezunları doğrudan doğruya muallim kadrosuna alınmamalıdır. Lisanstan sonra muallim olmak için bir imtihanı da vermenin şart koşulması lâzımdır (Topçu, 1997:102). Topçu'nun öğretmen yetiştirmede eğitim seviyesini en üst derecede tutma düşüncesi, onun öğretmen niteliklerimin artırılması ve öğretmenlerin temel bazı becerilere sahip olmasına önem atfetmesinin birer göstergesi olabilir.

Öğretmene önemli misyon yükleyen Topçu, öğretmenin, insanı beşlikten alarak mezara kadar götürüp teslim eden dünyanın en büyük sorumluluğuna sahip insanı olarak vasıflandırır. Bireyler ve nesiller onun eseridir. Medeniyetler onunla kurulmuştur (Topçu, 1997:186). İnsanlığın geleceği için önem atfettiği öğretmene aynı zamanda sorumluluk da yükleyen Topçu, toplumdaki tüm sorunların sorumlusu olarak öğretmeni gösterir. Eğitimin ana unsuru Topçu'ya göre öğretmenlerdir. Muallim meselesi, maarif davasının ana meselesidir. Maarifi yapacak olan muallimdir. Şayet değerlendirilmezse maarifi yıkan da o olur (Topçu, 1997:27). Peki, Topçu'ya öğretmen ne değildir, nedir? Ona göre öğretmen, bir nakilci, tüccar, sadece bir memur, sadece elindeki bilgileri öğrencisine aktaran, para gibi maddi değerlerin hesabıyla meşgul olan ya da yalnızca kendisine verilen emirleri uygulamakla görevli olan biri değildir. Topçu'ya göre öğretmen, yetiştireceği insanı kâinat karşısında kendine mahsus görüşle donatan, kendisi için hayat kuralları ortaya koyabilen bir bütün insanı yetiştirebilen kişidir (Topçu, 1997:61). Topçu'nun öğretmene yüklediği temel rol ve misyonlar şunlardır:

- Anadolu çocuklarına kim olduklarını ve neden yaşadıklarını tanıtmak
- Çocuk ve gençlere medeniyet koruyucu insan kabiliyetlerini aşılacak
- Anadolu'yu ve onun dünya içindeki yerini tanımak, tanıtmak
- Memleketin beklediği hakiki ve büyük inkılabı yapmak
- İlk tahsil çağından başlayarak, dünya hayatında rol yapmaya namzet olan genci kâinat karşısında kendisine mahsus görüşlere sahip,

bizzat kendisi için hayat kuralları oluşturabilen bir bütün insan olarak yetiştirebilmek

- Öğrencilerine saadetle fazileti, ilimle politikayı, gerçeğe ideali ayırmasını öğretmek; bunlardan üste olanı, hakikate götürücü olanı seçebilecek kemalde öğrenciler yetiştirmek
- Gençlerde, fikir ve fazilet aşkını yaşatmak
- Döneminin idealizmini yaşatmak
- Hayatın her alanında mesuliyet sahibi olmak
- Tahammülsüz olmamak, şikâyet etmemek
- Daima başarısızlığın, eksikliklerinin sebebini arayarak kendini düzeltmeye çalışmak
- İnsanın, insana ait varlığını alarak ona sonsuzluk dünyası olan ruhi hayat istasyonlarında yol alacak kudretin ve değerini aşısını yapmak
- İnsan ruhuna aşılardan doktor olarak, insanın ruh dünyasının hem duygu hem bilgi hem de irade bölgelerinde tedavisini ve aşılardan yapmak
- Öğrencilerine merhamet ve adalet duygusunu aşılardan
- Öğrencilerine baba gibi merhametli olmak, zulüm yapmamak
- Genç ruhların hepsini iyi ve ahlaklı yapabilmek
- Kaybettiğimiz bütün değerleri bizlere yeniden kazandırma sorumluluğunu almak
- Karakterlerdeki dengesizlikleri, medeni terbiyedeki düşüklükleri gidermek (Topçu, 2013; Topçu, 1997).

3.2. Nurettin Topçu'nun Eğitim Anlayışında İdeal Öğretmenin Özelliklerine İlişkin Bulgular

Öğretmenlik mesleğinde bilgidan öte sanata dair yön de ağır basmaktadır. Öğretmenlik, bilgi ve becerilerin yanı sıra tutum ve düzenli alışkanlıkları da gerektiren bir meslektir. Bu nedenle okullarda öğrenim gören öğretmen adaylarının meslekle ilgili değer ve tutum kazanmaları da en az bilgi kadar gereklidir (Çeliköz ve Çetin, 2004). Topçu da öğretmen niteliklerine bu zaviyeden bakmış, muallimlere değer ve tutum açısından çeşitli misyonlar yüklemiştir. Ayrıca Topçu, yüklemiştir olduğu misyonu yerine getirebilecek öğretmenlerin ruh yapısını meydana getiren, öğretmenlerin sahip olması gereken kişilik özelliklerini de makalelerinde ortaya koymuştur. Ona göre öğretmen, en doğru ve güzel hayat örneğini hazırlayan ve bize sunan fedakâr bir varlıktır. Hem doğru ve güzel yaşayan hem de bunu insanlara sunarak onlara yaşatan bir insandır. Başarısızlığının ve zaafının sebebini arayan ve kendini düzeltmeye çalışan bir insandır. Yani özeleştiri yapmak onun niteliklerinden birisidir. Öğretmenlik sevgi işidir, öğretmen seven ve

Nurettin Topçu'nun Eğitim Anlayışında Öğretmenin Rolü ve İdeal Özellikleri

sevmeyi öğretendir. Öğretmen halk gibi yaşayamaz. O, iman ve anlayış vasıtalarıyla bizleri tedavi eden bir doktordur. Tehdit ve dayak onun işi olamaz (Genç, 2008). Topçu ideal özelliklerle donatılmış bir öğretmeni değer aktarıcısı ve medeniyet kurucusu olarak görür. Günümüzde de öğrencileri “iyi insan, iyi vatandaş” olarak yetiştirmenin akademik ve mesleki anlamda yeterli duruma getirmek kadar önemli olduğu düşüncesi tüm eğitim çevrelerinde kabul görmektedir (Başaran ve Akar, 2016). Milleti kurtaracak, bireye şahsiyet kazandıracak, ruhi varlık halinde bizi yapıp yoğuran öğretmenler hayatımızın birer sanatkârıdır, hayatı yaşamayı değil ona hizmeti tercih ile seçmiş fedakâr varlıktır, hayatın seyircisi değil aktörüdür, engellere tahammül eden bir idealcidir, başarısızlıkların sebeplerini arayarak kendini düzeltmesini bilen kişidir, anlayışı ile insanları tedavi edebilen, nefsinden fedakârlık yapabilen cesur, örnek insandır. Muallim, taşıdığı mesuliyetle toplumda en fazla hür olan insandır. Maarif demek muallim demektir (Topçu, 1997:72). Topçu'nun tanımlamalarına bakıldığında öğretmen, yüksek ideallere ve kişilik değerlerine sahip, toplumda öncü ve önder olabilecek kişidir denilebilir.

Bu bölümde, öğretmenlerin mesleki değer ve tutumları ile ilgili tespitlere odaklanılmış, Topçu'nun öğretmenin vasıf ve nitelikleri ile ilgili görüşleri Türkiye'nin Maarif Davası (1997) ve Yarınki Türkiye (2013) isimli eserleri esas alınarak tasnif edildiğinde elde edilen bulgular Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Nurettin Topçu'da İdeal Öğretmen Özellikleri

TEMA	KATEGORİ	KOD
İDEAL ÖĞRETMEN ÖZELLİKLERİ	Pedagojik	Nakilci değil kafaları işletmesini bilendir
		Genç ruhları kendilerine mahsus bir manadan örs üzerinde döverek işleyen bir demircidir
		Gençlikten körü körüne itaat beklemez
		Öğretendir
		Yol gösterendir
		Terbiye edendir
		Sınıflarda para toplamaz
		İyi bir üslupla iyi bir eğitim yapandır
		Koridorda öğrenci disiplinini takip etmez
		Zekâların müjdecisidir
		Gençlere fikir ve fazilet aşkını yaşatandır
		Hayatımızın kullanıcısı değil yapıcısıdır
		Öğrencilerine “sınıfta bırakırım, mektepten kovarım, döverim, ezerim” demeyen, onların ruhuna örnek getirici bir arkadaştır
		Bir düşman gibi tehdit ve dayakla öğretme işi gerçekleştirmeye çalışmayandır

Harun KADIOĞLU&Emrah EKİCİ	
İDEAL ÖĞRETMEN ÖZELLİKLERİ	<p>Kendine has özellikleri olandır</p> <p>Öğrencilerinin kabiliyetlerini açığa çıkarabilendir</p> <p>Sevgi işini, ruh sevgisini becerebilendir</p> <p>Anlayış vasıtaları ile insanları tedavi eden bir doktordur</p> <p>Tahammül etmesini bilen, tahammül etmesini severdir</p> <p>Hayatımızın seyircisi değil aktörüdür</p>
	<p>Toplumsal</p> <p>Toplumun ideal hayatının, ruhi idaresinin sahibidir</p> <p>Hayatımıza nizam verendir</p> <p>Muallim sadece memur değildir</p> <p>İrşat edendir</p> <p>İlimle faziletin yayıcısıdır</p> <p>İstikbalin en emin kefilidir</p> <p>Değeri okuttuğu okulun derecesine göre ölçülemez</p> <p>Devrinin idealizmini yaşatandır</p> <p>Her ferdin şahsi tarihinde izleri bulunan kişidir</p> <p>İnkılap yapabilecek büyük insandır</p> <p>Medeniyet kurucusudur</p> <p>Partisizdir</p> <p>Herkesin muhtaç olduğu kimsedir</p> <p>Toplum düzeninin bekçisidir</p> <p>Kaybedilen değerleri kazandıracak olandır</p> <p>Ekonomik münasebetlerin düzenleyicisidir</p> <p>Siyasi yaşayışın üstadıdır</p> <p>Millet ruhunun yapıcısıdır</p> <p>Anadolu'nun beklenen kurtarıcısıdır</p> <p>Mesuliyeti ağır olandır</p> <p>Kendisine ruhlara emanet edilendir</p> <p>Devletleri ve medeniyetleri yıkan veya yapandır</p>
Değer Özellikleri	<p>Ruhumuzun sanatkârıdır</p> <p>Mukaddes bir meslek sahibidir</p> <p>Tüccar zihniyetli değildir, maaşının azlığını çokluğunu düşünmeyendir</p> <p>Veli, mürebbi ve emin vasıflarına sahip</p>

insandır

Ruhların mürşididir

Realiteyi değil var olması gerekeni, ideali öğreten bir üstadır

Dünyanın en büyük mesuliyeti sahip insandır

Kaderimizin hakikatının işleyicisi, karakterimizin yapıcısı, kalbimizin çevrildiği her yönde kurucusudur

Devirlerin idealizmini yaşatandır

Ruhumuzdaki kat kat fetihlerin kahramanı ve şerefli sahibidir

Hayatı yaşamayı değil ona hizmeti tercih ile seçmiş fedakâr varlıktır

Rahmetler müjdecisidir

Yetkililere karşı tam özgürdür

Vatanın atisidir

Sabrın üstadıdır

Devlet adamına esir olmayan kişidir

Değer aşılaysıcısıdır

Adil olandır

Adanmış kişidir

Fazilet ile ilmin yayıcısıdır

Kendine özgü ruh ve karakteri olandır

Garazsızdır

İlmi ve fikri hürriyete sahiptir

İlim ve ideal adamıdır

Sonsuzluğa iman sahibidir

İlim ve fazilet havarisidir

Gönlü, fikri, istiklali olan kişidir

Mesuliyetin ne olduğunu bilendir

Muallim meslek adamıdır, muallimlik bir meslektir

“Kime karşı olursa olsun, her düşmanlık, mutlaka kendimize düşmanlıktır” itikadını kalbimize sokabilecek kişidir

Ruhi varlık halinde insanları yapıp yoğurandır

Büyük idealcidir

Genel

Hakikat olduğu için ilmin hayranıdır

Kültür

Tam kültürlüdür

Bilendir

İlme hayran olandır

Okumanın ne olduğunu bilen ve gösterendir

Okuyan, çalışan, kendisiyle meşgul olması gerektirir

4. Sonuç ve Tartışma

Araştırmada, kendisi de 1935-1974 yılları arasında kırk yıl fiilen öğretmenlik yapmış olan ve bu meslekten emekli olan Nurettin Topçu'nun öğretmenlik mesleğine yüklediği misyon ve öğretmenlerin hangi niteliklere sahip olması gerektiği ilgili fikirleri ele alınmıştır. Çalışmanın, öğretmenlik mesleğinin Topçu tarafından algılanma şekli ve aynı zamanda bir eğitimci de olan düşünürce tespit edilen öğretmenlik temel nitelikleri ile ilgili olduğu söylenebilir. Konuyla alakalı görüşler açıklanırken eğitimin ve öğretmenliğin kavramsal içeriği, eğitimin boyutları, öğretmenlik mesleğinin özellikleri, Nurettin Topçu'nun fikir dünyası ve eğitime bakışı ortaya konmuştur. Bu araştırmada da ortaya çıktığı gibi diğer araştırmalarda da (Çelikten, Şanal ve Yeni, 2005; Akıllı ve Çiltaş, 2011; Bek, 2007; Sünbül, 1996; Kızıltepe, 2002) bütün yorumların birleştiği nokta, öğretmenliğin fedakârlık gerektiren bir meslek olduğu, toplumu yaşatma adına öğretmenlerin üzerinde anlamlı yükler bulunduğu, iyi bir öğretmenin çok yönlü bilgi ve beceriye sahip olması gerektiğidir.

Topçu'nun öğretmenlik mesleği ilgili tespitleri, ideal bir nesil yetiştirme iddiasını taşıyan Türk-Muhafazakâr çizgideki düşünür ve toplum kitlelerini etkilemiştir (Akdemir, 2010). Eserleri incelendiğinde Topçu'nun en çok gençliğe ve gençliğin değer merkezli yetişmesine önem verdiği görülmektedir. Gerek Topçu'nun resmettiği gerekse son dönem muhafazakâr aydınlarca isimlendirilen ideal nesil tasavvurlarında başat rolde hep bir eğitimci, bir öğretmen modeli yer alır. Bu nedenle, geleceği tasarlama üzerine düşünceler üreten Topçu'nun gündemine öğretmeni alması tesadüf değildir denebilir. Alanyazında yapılan araştırmalarda da görüldüğü üzere (Genç Yıldırım, 2015; Pilav, 2018; Dural, 2006; Gündüz, 2015) Topçu, toplumun geleceğinin şekillenmesi adına öğretmenlik mesleğine büyük önem atfetmiş, öğretmeni salt bilgi dağıtan bir kişi olarak konumlandırmamış, öğretmenlere insan ve topluma dair önemli misyonlar yüklemiştir. Topçu'nun nazarında eğitimin merkezinde öğretmen yer almaktadır. Medeniyet kurucusu olan, insan ruhunu inşa eden öğretmen aynı zamanda bir sanatkârdır. Öğretmen nakilci değil, değer aktarıcıdır, ruhi tekâmül açısından bir rol modelidir. Toplumu dönüştürme potansiyelini taşıyan öğretmenler idari bakımdan kısıtlanmamalı, yetkililere karşı eğitim faaliyetleri açısından tam özgür olmalıdırlar ki bu dönüşümü genç dimağlarda başlatabilsinler. Topçu'nun "milli maarif" olarak nitelediği taklitten uzak, kadim değerlerle barışık eğitim ortamı, ideal muallimlik

özellikleri taşıyan ve mesleğinde özgür tavır geliştirebilen öğretmenlerce gerçekleştirilebilecektir.

Öğretmenliği sadece bir meslek ve sıradan bir iş olarak görmeyen Topçu, onu toplumun her bir ferdine geleneksel değerleri kazandıracak olan saygın ve kutsi bir görev olarak tanımlar. Lakin Topçu'ya göre bu kutsal meslek herkesin yapabileceği sıradan bir meslek olarak görülmekte ve bu tutum öğretmenlik mesleğinin saygınlığına zarar vermektedir. Öğretmenler mesleğe özgü okullardan mezun olmalı, öğretmenlik mesleğine atanacaklar özel bir ihtisas sınavına tabi tutulmalıdır. Topçu'nun bu talepleri eğitim fakültesi mezunlarının öğretmenlikte istihdamı ve öğretmenlik için getirilen eğitim bilimleri ve alan sınavları ile günümüzde gerçekleşmiş gibidir. Topçu (1997:96) ayrıca, nöbet tutarak öğrencileri koridorlarda takip etmek, sınıflarda para toplamak, kol(kulüp) faaliyetlerini yönetmek gibi görevlerin öğretmeni ideal özelliklerinden uzaklaştırdığını, öğretmenlik mesleğine ve bu mesleğin meslek adamı olma özelliğine zarar verdiğini belirtmektedir. Bu nedenle, günümüzde de henüz devam eden öğretmenlerin pedagojik nitelikleri zedeleyici birtakım görevler öğretmenlere verilmemeli, öğretmenlik mesleğinin itibarını zedeleyici işlerden öğretmenlerin uzak tutulması sağlanmalıdır.

Topçu, öğretmenlerin ideal özelliklerini ve onlardan beklentilerini sıralarken, idareden ve toplumdan bazı fedakârlıklar yapmalarını beklemektedir. Buna göre, öğretmenler maddi sorunlarla karşılaşp farklı işlerle uğraşmamalı, bürokratik işlerle çokça meşgul edilmemeli, bir merasime ve bazen de bir darbeye dönüşür nitelikte bir teftişle karşılaşmamalı, toplum tarafından öğretmene değer verilmelidir. Zira Topçu'ya (1997:63) göre öğretmenlere değer veren ülkelerdeki insanlar mutlu iken, öğretmenin değersiz görüldüğü milletler bedbahttır. Öğretmenler Anadolu'nun beklenen kurtarıcılarıdır ve onlara teslim olmayan bir millet esir bir millettir (Topçu, 2013:270).

Türk eğitim sistemini ve bu sistem içerisinde öğretmenin rolünü tanımlarken, mutlak suretle yabancı kaynaklara yönelmek, bu kaynaklarda tanımlanan içeriği eğitim sistemimize entegre etmek zarurieti bulunmamaktadır. Medeniyet ve eğitim tarihimiz içerisinde Nizamülmülk, Yunus Emre, Hacı Bektaş-ı Veli, Mevlana, Ahmet Yesevi, Mehmet Tahir Münif Paşa, Emrullah Efendi, Satı Bey, Ahmet Cevdet Paşa, Gaspıralı İsmail, Seli Sabit Efendi, Ayşe Sıdika Hanım, İsmail Hakkı Baltacıoğlu, Nurettin Topçu gibi bizzat eğitim faaliyetlerinin içerisinde bulunmuş yahut bu hususta fikir beyan etmiş düşünürlerimizin görüşleri ile eğitim sistemimizi geliştirmek, öğretmenlik mesleğini ve bu mesleğe ait özellikleri tanımlayarak mesleğin statüsünün yükselmesine katkı sunmak mümkün olabilir.

Kaynakça

Akdemir, C. (2010). Nurettin Topçu-Necip Fazıl Kısakürek-Sezai Karakoç'ta ideal gençlik tasavvuru. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.

Başaran, M. ve Akar, C. (2016). Değerler eğitiminde millet mistikleri Mehmet Akif Ersoy ve Nurettin Topçu'da ideal insan: Bir içerik analizi. *Diyalektolog Sosyal Araştırmalar Hakemli Dergisi*, 7(12), 25-45.

Bek, Y. (2007). Öğretmenin toplumsal/mesleki rolleri ve statüsü. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Projesi. Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne.

Bora, Y. (2007). Nurettin Topçu ve Erol Güngör'ün eğitim anlayışları. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Creswell, J. W. (2014). Nitel araştırma yöntemleri beş yaklaşıma göre nitel araştırma ve araştırma deseni. (M. Bütün ve S. B. Demir, Çev.). Ankara: Siyasal Kitabevi.

Çeliköz, N., Çetin, F. (2004). Anadolu öğretmen lisesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını etkileyen etmenler. *Millî Eğitim Dergisi*, 162, 136-245.

Çelikten, M., Şanal, M., Yeni, Y. (2005). Öğretmenlik mesleği ve özellikleri. *Erciyes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19 (2005/2), 207-237.

Çiltaş, A., Akıllı, M. (2011). Öğretmenlerin pedagojik yeterlilikleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3 (4), 64-72.

Dural, A. (2006). Nurettin Topçu'da eğitim düşüncesi. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 8 (2), 48-70.

Efendioğlu, A., Berkant, H.G., Aslantaş Ö. (2011). John Dewey'in Türk maarifi hakkında raporu ve Türk eğitim sistemi. 1. Ulusal Eğitim Programları ve Öğretim Kongresi tam metinler içinde (ss. 54-60).

Genç Yıldırım, G. (2015). Nurettin Topçu'nun eğitim anlayışı ve ideal öğretmen modeli. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Ortaöğretim Sosyal Alanlar Eğitimi Anabilim Dalı, Erzurum.

Genç, A. R. (2008). Nurettin Topçu'nun din eğitimi ile ilgili görüşleri. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.

Gutok, G. L. (2001). Eğitimde felsefi ve ideolojik yaklaşımlar. (N. Kale, Çev.). Ankara: Ütopya Yayınevi.

Gündüz, M. (2015) Muhafazakâr-modernist bir Cumhuriyet aydını: Nurettin Topçu'nun eğitim görüşleri. *Kalem Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi*, Özel Sayı, 45-88.

Nurettin Topçu'nun Eğitim Anlayışında Öğretmenin Rolü ve İdeal Özellikleri

- Gür, B. (2006). Öğretmenlerin proletaryalaşması. 15 Nisan 2014 tarihinde www.haber10.com/makale/5531/#.U4C1JnK_CGM adresinden erişildi.
- Işık, A., Çiltaş, A., Baş, F. (2010). Öğretmen yetiştirme ve öğretmenlik mesleği. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 14(1), 53-62.
- Kara, İ. (2005). Sözü dilde hayali gözde. İstanbul: Dergâh Yayınları.
- Karasar, N. (2012). Bilimsel araştırma yöntemi. Ankara: Nobel Yayınları.
- Kayışlı, B. (2012). Nurettin Topçu ve Hilmi Ziya Ülken'in eğitim düşünceleri ve eğitim felsefeleri üzerine karşılaştırmalı bir araştırma. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Elâzığ.
- Kızıltepe, Z. (2002). İyi ve etkili öğretmen. Eğitim ve Bilim. 27(126), 10-14
- Milli Eğitim Bakanlığı, Milli Eğitim Temel Kanunu, 1739, 14.06.1973
- Koroğlu, C.Z., Koroğlu, M.A., (2016). Bilim kavramının gelişimi ve günümüz sosyal bilimleri üzerine. Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 25, 1-16.
- Okay, M. O. (1992). Öğretmen ve eğitimci olarak Nurettin Topçu. E. Everdi (Ed.), Nurettin Topçu'ya Armağan içinde (s. 80-86). İstanbul: Dergâh Yayınları.
- Pilav, S. (2018). Nurettin Topçu'nun eğitim tasavvuru ve öğretmenlik mesleğine bakışı. International Journal of Language Academy. 6(2), 39-48
- Sönmez, V. (2011). Eğitim felsefesi. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Sünbül, A. (1996). Öğretmen niteliği ve öğretimdeki rolleri. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 8 (8), 597-608.
- Şişman, M. (2006). Eğitim bilimine giriş. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Tan, M. (1996). Bir kadın mesleği öğretmenlik kadın gerçeklikleri. İstanbul: Say Yayınları
- Tatar, M. (2004). Etkili öğretmen. Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 1(2).
- Türk Dil Kurumu (2019). Güncel Türkçe Sözlük, [ttp://www.tdk.gov.tr/](http://www.tdk.gov.tr/) (05.11.2019 tarihinde erişildi)
- Topçu, N. (2013). Yarınki Türkiye. İstanbul: Dergâh Yayınları.
- Topçu, N. (1997). Türkiye'nin maarif davası. İstanbul: Dergâh Yayınları.
- Ünal, S., Ada, S. (1999). Öğretmenlik mesleğine giriş. İstanbul: Marmara Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi Yayınları.
- Yetim A. A., Gökteş, Z. (2004) Öğretmenin mesleki ve kişisel nitelikleri. Kastamonu Eğitim Dergisi. 12(2), 541-550.
- Yıldırım, A. (2011). Eleştirel pedagoji; Paul Freire ve Ivan Illich'in eğitim anlayışı üzerine. Ankara: Anı Yayıncılık.

Harun KADIOĞLU&Emrah EKİCİ

Yıldırım, A. Şimşek, H. (2008). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri.
Ankara: Seçkin Yayıncılık.

“Beşeri Bilimler ve Sanat Dergisi”
“International journal of Humanities and Art”
[trk dergisi/2020]

ISSN:2757-6388
Cilt/Volume:1
Sayı/Issue:1